

Den sjungande Dalen – Jussi Björling

Magnifika Hälsingegårdar, böljande dalgångar och oförfalskad folklore tillsammans med musikupplevelser av världsklass. Ta chansen och åk med till Voxnadalen djupt inne i Hälsinglands skogar. Hit kom Jussi Björlings förfader redan år 1747 och här föddes även Jussis farfar, men han flyttade från Voxna år 1867. För tjugoförsta året arrangerar Jussi Björling-sällskapet konsert i Voxnabruks 1700-tals kyrka till minne av den store tenoren. Denne gudabenådade tenor tillhör de ytterst få, vars berömmelse faktiskt ökat efter hans bortgång.

Jussi är alltså en av de mest berömda sångarna i världen, hans skivor säljs i stora mängder och moderna tenorer diskuterar honom som han fortfarande var i livet, där hans stämma, timbre och sångstil ögonblickligen känns igen som alldeles unika. Många kritiker håller honom fortfarande för att vara 1900-talets mest fulländade manlige sångare och genom det kunniga och entusiastiska Jussi Björlings-sällskapet kommer du under resan att få en fin och fördjupad inblick i Jussis fantastiska karriär och levnadssaga.

Det var Jussis farfar som arbetade på Voxnabruk och levde här med sin familj, som vi också skriver i programmet, innan de flyttade till Dalarna. Vi arrangerar resan tillsammans med Jussi Björling sällskapet och de har tagit fasta på den historiska bygden kring Voxnabruks herrgård och Voxna kyrka för sin hyllningskonsert till Jussi.

Under resan kommer du att få njuta av såväl en konsert som en önskekonsert med Jussis alster där du själv kan önska ditt favoritverk.

Vår erfarna och omtyckte ciceron under resan är **Niklas Lindblad**. Vi bor bekvämt en natt på Edsbyns hotell.

DAGSPROGRAM

Dag 1. Världsarvet i Hälsingegårdar - konsert i Voxna kyrka

Vår fina buss avgår kl. 09.00 från Cityterminalen i Stockholm. Vi reser mot Edsbyn och vårt boende på Edsbyn hotell via en kaffe och smörgås längs vägen. Väl framme äter vi lunch och får våra rum. Nu skall vi upptäcka Edsbyn och dess skatter mitt i vackra Hälsingegårdars bygd.

Hälsingegårdarna är ett av Sveriges finaste världsarv. Landskapets bönder var välbärgade och ägde sin mark själva. Linnestillverkning, skogsavverkningsrätter och boskap gav intäkter som användes för att bygga stort och påkostat från 1600-talet med kulmen under 1800-talet då gårdarna kunde ha femton rikt dekorerade och inredda rum som endast användes vid riktigt betydelsefulla tillfällen. Den absolut största festen var bröllopet som ägde rum under flera dagar och då man verkligen dukade upp till fest! Hundratals gäster, spelemän och en imponerande första anblick på gården var viktiga element. Därför blev snickarglädjen av brokvistarna till en helt egen folkkonst. Vi skall få en fin visning av vår kunniga guide Elisabeth Eriksson vid Mårtensgården i Edsbyn, som inte ingår i de sju utvalda världsarvsgårdarna, säkerligen för att det flyttades på grund av ett bygge. Det är dock en av de finaste i de drygt 1.000 särskilt välbevarade hälsingegårdar i landskapet, som identifierades under en inventering för tjugo år sedan.

Hembygdsgården i hjärtat av Edsbyn omfattar 28 gamla byggnader, där huvudbyggnaden Mårtens och sommarbyggnaden Espes har imponerande vägg- och takmålningar samt är fyllda med vackra gamla föremål, även vackert och stilfullt dekorerade i många fall. Herrestugan i Mårtensgården är ett rum dekorerat för livets stora fester, det som är själva grundbulten för Världsarvet Hälsingegårdar.

På Edsbyn hembygdsmuseum ser vi utställningen om naivisten Lim-Johan, av vilken en del verk visades på 2018 års välbesökta konstbiennial i São Paulo i Brasilien. Johan Erik Olsson föddes 1865 i lilla Nybo tre mil nordväst om Edsbyn. Han skulle kallas Lim-Johan eftersom hans farfar kom från Lima i Dalarna. I slutet av 1800-talet illustrerade den sjuklige och olycklige Lim-Johan sina drömmar med pensel och linoljefärg på gråpapp. Lim-Johan blandade aldrig färger med varandra och målade djur, natur och fantasier. Hans tavlor har en varm lyster eftersom han lackade dem med golvfernissa. På Edsbyns museum finns några

av hans 28 kvarvarande verk, såsom detaljrika och färgstarka Kungajakt och Sjövik, ansedda som några av hans finaste och skapade i inledningen av 1900-talet.

Därefter styr vi kosan mot Voxna och Jussi-konserten i Voxna kyrka. På konserten i Voxna Kyrka medverkar etablerade och prisade operasolisterna som ackompanjeras av Matti Busch och Pia Giger på piano. Vi lyssnar till tenoren Lars Cleveman, som sjungit många huvudroller på Kungliga Operan och världens stora operascener, som Metropolitanoperan. Tenoren Raymond Björling, vars farfar var Jussi Björling. Raymond har sjungit i Fantomen på Operan och i Kristina från Duvemåla. Vi lyssnar till Tenoren Tobias Westman, som i Voxna dessutom får emottaga Jussi Björlingsällskapets Pris!

Tillsammans med dessa tenorer får vi även njuta av skönsjungande hälsingesopranen Hannah Körner, ledande sångare i Hälsingeoperan och som senast har sjungit på Gävle teater : "Alla tiders musikal och operett". Presentatör i Voxna kyrka är välkände Stefan Olmårs, sekreterare i Jussi Björlingsällskapet.

Efter konserten äter vi en fin tvårättersmiddag på Voxnabruks Herrgård. Efter middagen får vi njuta av får njuta av inspelningar med Jussi Björling i en "Önskekonsert", där du kan själv önska en sång med den store tenoren. Man skall inte åka hem utan att ha njutit av Jussis sång och här medverkar även oraklet om Jussi Björling, Harald Henrysson.

Buss tillbaka till vårt hotell i Edsbyn.

Dag 2. Voxnabruks herrgård - Ol-Mårs-gårdens väggmålningar – hemresa

Woxna bruk, ett tidigare brukssamhälle i Ovanåkers kommun har en brokig historia där många färgstarka personligheter varit involverade i driften med 17 brukspatroner under 200 år. Järnbruket fick sitt namn efter älven Wåxnan som rinner genom bygden. 1724 upptäcktes järnmalm i Gymåsberget och två år senare fick man privilegium att anlägga en mulltimmershytta och en stångjärnshammare med två härdar, där Selmán rinner ut i Wåxnan, d v s någonstans mitt emot dagens Voxna kyrka. Redan i slutet av 1700-talet var Woxna bruk ett av Nordens största järnbruk där ca 1.000 personer levde. Bland dem var Jussi Björlings förfäder, som i fem generationer, 150 år, bodde och arbetade här. Jussis farfar tog namnet Björling när han som mästernsmed flyttade från Voxna till Strömsbruk.

Hallwylska Palatset i Stockholm uppfördes av pengar från bruket och möblerades av bland annat inventarier från herrgården från den tid då Wilhelmina Kempe och hennes man Walter von Halwyls familj ägde bruket 1883 till 1926. Järnbruket lades ner efter Första världskriget och i stället arbetade man en tid med stålframställning. 1932 lades smidestillverkningen ned och den gamla masugnen samt det som var smedjan ligger på olika platser i Voxnabruk

Den pampiga herrgården Voxna uppfördes av den då nyblivne brukspatronen J C Müller med start 1791, på samma plats där en äldre herrgård funnits. Den revs av Müller som lät byggmästaren Lars Rehnvall från Bollnäs bygga den nya herrgården i slaggsten och korsvirke med vitputsad fasad. Byggnadsstilen är en blandning av rokoko och gustaviansk klassicism. Herrgårdens storlek gör att den ibland kallas för Hälsinglands enda slott.

Under 1970- och 1980-talet tillverkade den tysk-svenske metafysikern Harald Skora från Hamburg mycket välgjorda vaxdockor som ställdes ut på Voxnabruks herrgård som han bodde på sedan 1966. Så länge dockorna fanns att se på herrgården besöktes den av över 60 000 personer om året.

1983 flyttades de först till Huskvarna och köptes sedan upp av Pigge Werkelin på Gotland. Det har länge funnits önskemål om att få tillbaka dockorna, vilket nu äntligen har skett, för sedan 2020 visas Skoras vaxkabinett på nytt här på Voxnabruks herrgård. Den nye ägaren till herrgården har återköpt vaxdockorna som sedan många år legat nedpackade på Gotland.

Ett urval av vaxdockorna visas och vi är lovade att få se dockan av Jussi Björling, med flera kändisar!

Efter en fin lunch på Voxnabruks Herrgård besöker vi det världsunika museet om Jim Reeves i Voxna. I höst är det 60 år sedan Jim Reeves förolyckades och som ett av countryvärldens mest kända namn hyllas han över hela världen. Här i Voxna finns världens enda Jim Reeves-museum och ingen annanstans finns det i närheten så många föremål samlade som tillhört den gränsöverskridande musikern och besöket här förtrollar de flesta. Vi far sedan vidare till Alfta.

Hälsingegårdarnas måleri är en skatt där många målare i trakten var akademiskt utbildade, de som lärt sig yrket hos målarmästare och de som var självlärda. Ofta var målarna soldater eller deras söner, dvs personer i samhällets mellanskikt i socknen. I Voxnadalen har dalamålare varit verksamma och vandrat från gård till gård för att erbjuda sina tjänster.

Målningstekniken, utsmyckning och materialval skiljde sig åt beroende på socken som gården låg i. Givetvis är de sju världsarvsgårdarna är de mest kända. Men vi kommer att få en specialvisning av Stefan Olmårs som visar sitt föräldrahem Ol-Mårs i Alfta. En gård som har mycket vackra väggmålningar från mitten av 1700-talet. En målning är faktiskt utförd av en släkting till familjen Björling! Den inspiration som dalamålarna fick i Hälsingland av målade gårdar som Ol-Mårs, anses av museifolk ha inspirerat dem till att senare utveckla det välkända kurbitsmåleriet i Dalarna.

Återresa till Stockholm och beräknad ankomsttid till Cityterminalen är kl. 21.00

RESFAKTA

Datum: 8 – 9 JULI

Pris del i dubbelrum: 5 990 kr

Tillägg för enkelrum: 450 kr

I resans pris ingår: transporter, visningar och entréer enligt presenterat program, en natt på mellanklasshotell i Edsbyn, en frukost, två fikastopp, två luncher, en tvårättersmiddag, en konsertbiljett på bra plats i Voxna kyrka, svensktalande musikciceron, svensktalande expertguider och kunnig ledning av medlemmar ur Jussi Björlingssällskapet.

Specialpris: Medlemmar i Jussi Björlingsällskapet, Christina Nilsson sällskapet och Stiftelsen Schymbergsgårdens vänner har 300 kr rabatt på resan. Du måste uppge vid bokningstillfället om du är medlem, för att få rabatten.

Läs mer om resans villkor på www.grandtours.se